

Nr 94

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunal-skattelagen (1928:370) angående skattefrihet för viss stiftelse m. m.; given den 29 mars 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås skattefrihet för Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m. och för Sveriges exportråd.

I syfte att mildra de ekonomiska konsekvenserna för aktieägare i fåmansbolag, som till följd av ändrad praxis för redovisning av à-conto-belopp fått sin taxering höjd vid 1974 års taxering föreslås vidare regler om anstånd under två år med skatteinbetalningen under vissa förutsättningar.

1 Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom förordnas att 5 § 1 mom. och 53 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

1 m o m.¹ Från skatteplikt undantagas:

- a) nationalparker;
- b) staten samt kommun eller annan menighet tillhöriga allmänna platser, så ock begravningsplatser;
- c) staten tillhörig för försvarsändamål avsedd fastighet, i den mån den för sådant ändamål nyttjas, försåvitt fastigheten ej är att anse som en fristående industriell anläggning;
- d) statens samt kommuns eller annan menighets byggnader för allmän styrelse eller förvaltning ävensom för kultur- eller rättsvård, ordning eller säkerhet, barnavård, sundhetsvård, religionsvård eller undervisning, så ock byggnader, som avses i 18 § lagen om socialhjälp;
- e) byggnader som tillhöra följande institutioner, nämligen akademier, Nobelstiftelsen samt stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, så ock allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankomma på sammanslutningarna, sjömanshus, kyrkor och trossamfund som avses i 53 § 1 mom. e), sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrivs i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar samt sådana stiftelser och föreningar som avses i nyssnämnda lagrum, därest byggnaderna äro avsedda

- e) byggnader som tillhöra följande institutioner, nämligen akademier, Nobelstiftelsen, stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond samt *Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m.*, så ock allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankomma på sammanslutningarna, sjömanshus, kyrkor och trossamfund som avses i 53 § 1 mom. e), sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrivs i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar samt sådana stiftelser och föreningar

¹Senaste lydelse 1973:1099.

Nuvarande lydelse

för nämnda institutioners verksamhet såsom sådana, ävensom dylika institutioner tillhöriga allmänna platser;

f) regementens, officerskårers och underofficerskårers vid mötesplatser uppförda byggnader, avsedda till begagnande under tjänstgöring därstädes;

g) nykterhetsföreningars byggnader, därest byggnaderna äro avsedda för nämnda föreningars verksamhet såsom sådana;

h) sådana sammanslutningar eller enskilda tillhöriga kyrkobyggnader och bönehus, vari offentlig gudstjänst förrättas, i den mån desamma icke kunna anses hänförliga under e) här ovan, samt museer och så kallade soldathem;

i) post- och televerkens för driftens omedelbara behov avsedda byggnader.

Därest under d)---i) angiven fastighet jämväl användes för industriell eller därmed jämförligt ändamål eller mot vederlag upplåtes åt annan till begagnande, föreligger skatteplikt för däremot svarande del av fastighetens värde.

Från skatteplikt undantages vidare prästgård, som avses i lagen (1970:939) om förvaltning av kyrklig jord.

Föreslagen lydelse

som avses i nyssnämnda lagrum, därest byggnaderna äro avsedda för nämnda institutioners verksamhet såsom sådana, ävensom dylika institutioner tillhöriga allmänna platser;

53 §

1 m o m.² Skyldighet att erlägga skatt för inkomst åligger så framt ej annat föreskrives i denna lag eller i särskilda bestämmelser, meddelade på grund av överenskommelse eller beslut, varom i 72 och 73 §§ sägs:

a) fysisk person:

för tid, under vilken han varit här i riket bosatt:

för all inkomst, som av honom här i riket eller å utländsk ort förvärvats; samt

för tid, under vilken han ej varit här i riket bosatt:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits;

för avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag, i den mån inkomsten uppburits härifrån och förvärvats genom verksamhet här i riket;

för pension och annan ersättning enligt lagen (1962:381) om allmän

²Senaste lydelse 1973:1109.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

försäkring eller pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för ersättning enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring och lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring;

för annan härifrån uppburen, genom verksamhet här i riket förvärvad inkomst av tjänst;

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillhör till sådan fastighet eller rörelse; samt

för belopp vilket motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen enligt 19 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, tilläggs pensionsavgift, sjukförsäkringsavgift eller allmän arbetsgivaravgift och med vilket avdrag enligt 46 § 2 mom. åtnjuts vid tidigare års taxeringar;

b) staten:

för inkomst av jordbruksdomäner, skogar samt uthyrda eller med tomträtt eller vattenfallsrätt upplåtna fastigheter; samt

för inkomst av rörelse, som ej härflutit av bank- eller försäkringsrörelse eller av kommunikationsverk med tillhörande byggnader och anläggningar eller av industriell verksamhet, som huvudsakligen avser att tillgodose statens egna behov;

c) landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushållningssällskap med stadgar som fastställts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

d) akademier, Nobelstiftelsen samt stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, så ock allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankomma på sammanslutningarna, sjömanshus, svenska skeppshypotekskassan, skeppsfartens sekundärlånekassa, norrlandsfonden, statens utvecklingsfond, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt

d) akademier, Nobelstiftelsen samt stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, så ock allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankomma på sammanslutningarna, sjömanshus, svenska skeppshypotekskassan, skeppsfartens sekundärlånekassa, norrlandsfonden, statens utvecklingsfond, *Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacin utveckling*

Nuvarande lydelse

nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, aktiebolaget tipstjänst, svenska penninglotteriet aktiebolag, allmänna sjukförsäkringsfonden, pensionsstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m., allmänna försäkringskassor, understödsföreningar, som icke bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, personalstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m. med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall, stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att utgiva avgångsersättning till friställd arbetstagare ävensom sådana ömsesidiga försäkringsbolag, som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring:

för inkomst av fastighet;

e) kyrkor, andra trossamfund än svenska kyrkan därest de utöva kyrklig verksamhet, sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrivs i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar, stiftelser som hava till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar eller att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning, ävensom sådana föreningar vilka, utan att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen verka för ändamål av den i fråga om stiftelser här angivna art:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

f) svenska aktiebolag och sådana bolag, som enligt särskild författning äro skyldiga att avstå sin vinst, ekonomiska föreningar, samfund, stiftelser, understödsföreningar, som bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, verk, inrättningar och andra inländska juridiska personer, därunder inbegripna ägare av för gemensamt behov avsatta så kallade besparingsskogar, häradsallmänningar och andra likartade samfälligheter,

Föreslagen lydelse

m. m., Sveriges exportråd, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, aktiebolaget tipstjänst, svenska penninglotteriet aktiebolag, allmänna sjukförsäkringsfonden, pensionsstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m., allmänna försäkringskassor, understödsföreningar, som icke bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, personalstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m. med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall, stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att utgiva avgångsersättning till friställd arbetstagare ävensom sådana ömsesidiga försäkringsbolag, som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring:

för inkomst av fastighet;

som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning, samtliga i den mån de ej inbegripas under punkterna d) och e):

för all inkomst, som här i riket eller å utländsk ort förvärvats;

g) utländska bolag:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits; samt

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillhör till sådan fastighet eller rörelse;

h) allmänna pensionsfonden:

för all inkomst som härflyter av medel, som förvaltas av fjärde fondstyrelsen, samt i övrigt för inkomst av fastighet.

Riksskatteverket må, om särskilda skäl därtill äro, efter ansökan förklara, att stiftelse eller förening, som har till huvudsakligt ändamål att främja nordiskt samarbete, i fråga om skattskyldighet eller eljest vid tillämpning av denna lag skall anses jämställd med stiftelse eller förening, som ovan i första stycket vid e) angives. Sådant beslut må, när omständigheterna det föranleda, av riksskatteverket återkallas. Över beslut, som riksskatteverket meddelat enligt detta stycke, må klagan icke föras.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1974 års taxering.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:323) om ikraftträdande av lagen (1973:322) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370), m. m.

Härigenom förordnas att i lagen (1973:323) om ikraftträdande av lagen (1973:322) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370), m. m. skall införas en ny paragraf, 5 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Skattskyldig, som är aktieägare i fåmansbolag vars räkenskapsår icke sammanfaller med kalenderår, har rätt till anstånd med erläggande av skatt enligt 4 § andra stycket om hans till statlig inkomstskatt taxerade inkomst vid 1974 års taxering ökat med minst 5 000 kronor till följd av löneuttag efter räkenskapsårets utgång men före utgången av år 1973.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Maj: Konungen i statsrådet den 29 mars 1974.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *skattefrihet för Sveriges exportråd m. m.* och anför.

Inledning

I samband med avlösningen av dåvarande apotekssystem bildades år 1970 Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m. Stiftelsen har bl. a. till ändamål att främja en god läkemedelsförsörjning.

Den 1 juli 1972 bildades Sveriges exportråd genom avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Exportförening. Rådet skall som centralt organ planera, samordna och genomföra åtgärder för att främja Sveriges export.

Stiftelsen och exportrådet har i framställningar till finansdepartementet hemställt att de måtte få åtnjuta skattefrihet med hänsyn till deras allmännyttiga ändamål.

Efter remiss har riksskatteverket (RSV) och länsstyrelsen i Stockholms län avgett yttranden över framställningarna.

Gällande beskattningsregler

Stiftelser av det slag, varom här är fråga, samt andra juridiska personer är oinskränkt skattskyldiga, om de inte kan hänföras till något av de rättssubjekt som uppräknas i 53 § 1 mom. d) och e) kommunalskattelagen (1928:370), KL, och 7 § e) och f) förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SI.

I 53 § 1 mom. d) KL uppräknas vissa rättssubjekt med så starkt allmännyttigt ändamål att skattefrihet ansetts motiverad. Dessa rättssubjekt utgör inte någon enhetlig grupp. Flertalet bedriver en verksamhet som berör eller har nära anknytning till vitala samhällsfunktioner såsom utbildning. Av gammal hävd har sådana rättssubjekt varit helt eller delvis befriade från skattskyldighet till stat och kommun. I senare tid har vissa andra institutioner med allmännyttigt ändamål fått samma skatterättsliga status, t. ex. Nobelstiftelsen och Dag Hammarskjölds Minnesfond. De i 53 § 1 mom. d) KL och 7 § e) SI uppräknade rättssubjekten är inte skattskyldiga för någon inkomst vid den statliga

beskattningen men väl för inkomst av fastighet vid den kommunala beskattningen.

Enligt 53 § 1 mom. e) KL är stiftelse, som har till huvudsakligt ändamål att – utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer – främja vetenskaplig forskning, skattskyldig endast i begränsad omfattning. Sådan stiftelse är skattskyldig till statlig inkomstskatt endast för inkomst av rörelse och till kommunal inkomstskatt endast för inkomst av fastighet och av rörelse. Om emellertid stiftelse under längre tid inte bedrivit och inte kan väntas komma att bedriva verksamhet i en omfattning som skäligen svarar mot avkastningen på stiftelsens tillgångar, skall stiftelsen, oavsett dess ändamål, enligt punkt 8 av anvisningarna till 53 § KL anses hänförlig under 53 § 1 mom. f) samma lag och i följd härav vara oinskränkt skattskyldig.

Byggnader som tillhör stiftelse som avses i 53 § e) KL är undantagna från skatteplikt för fastighet, om byggnaderna är avsedda för stiftelsens verksamhet som sådan (5 § 1 mom. e) KL). Detsamma gäller till byggnaderna hörande tomtområden. Ägare till sådan fastighet är enligt 54 § d) KL befriad från skattskyldighet för inkomst av fastigheten genom dess begagnande för stiftelsens verksamhet.

Beträffande skattskyldighet för förmögenhet föreskrivs i 6 § 1 mom. b) förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, SF, att stiftelse som avses med bestämmelsen är skyldig erlägga förmögenhetsskatt endast om och i den mån stiftelsen är skyldig erlägga skatt för inkomst. En stiftelse som avses i 7 § f) SI är i följd härav skyldig erlägga förmögenhetsskatt endast för sådan förmögenhet som är nedlagd i av stiftelsen bedriven rörelse.

Framställningarna

Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmaceutisk utveckling m. m. har i sin framställning anfört i huvudsak följande. I överenskommelse den 17 september 1969 mellan staten och Apotekarsocieteten om formerna för avlösning av det dåvarande apotekssystemet ingick bl. a. bestämmelser om bildandet av en stiftelse, till vilken societeten skulle överföra 15 milj. kr.

Enligt överenskommelsen skulle stiftelsens kapital användas för att per den 1 januari 1971 teckna aktier i Apoteksbolaget AB och avkastningen av egendomen skulle – sedan avdrag gjorts för stiftelsens förvaltning – tillföras en särskild organisationsenhet med uppgift bl. a. att främja information och statistik på läkemedelsområdet. Stadgar för stiftelsen antogs av Apotekarsocietetens fullmäktige den 25 september 1970 och fastställdes av Kungl. Maj:t den 30 oktober samma år. Den tidigare nämnda särskilda organisationsenheten har i överensstämmelse med vad som anfördes i prop. 1970:74 förlagts inom Apoteksbolaget.

Stiftelsen framhåller att vid de förhandlingar som föregick överenskommelsen mellan staten och Apotekarsocieteten berördes inte uttryckligen frågan om den planerade stiftelsens skattskyldighet. Kontrahenterna torde emellertid ha utgått ifrån att stiftelsen på grund av sitt kvalificerade

ändamål skulle åtnjuta skattefrihet.

I samband med att stiftelsen erhållit utdelning på sina aktier i Apoteksbolaget för räkenskapsåret 1972 har frågan om dess eventuella skattskyldighet aktualiserats. Stiftelsen anser visserligen att den utan särskild lagstiftningsåtgärd borde komma i åtnjutande av skattefrihet enligt 53 § 1 mom. e) KL. Det är emellertid inte säkert att taxeringsmyndigheterna utan vidare skulle dela denna uppfattning. I vart fall är en skatteprocess, som under längre tid lämnar frågan oavgjord, trolig.

Stiftelsen hemställer att bli inräknad bland de rättssubjekt som nämns i 53 § 1 mom. d) KL. Härigenom kommer stiftelsen också i åtnjutande av skattefrihet enligt 7 § e) SI och 6 § 1 mom. b) SF.

Av framställningen från Sveriges exportråd framgår bl. a. följande. Exportrådet bildades den 1 juli 1972 genom avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Exportförening. Rådets verksamhet regleras av detta avtal samt genom stadgar som godkänts av Kungl. Maj:t och Sveriges Allmänna Exportförening. Inrättandet av exportrådet motiverades i prop. 1972:31 med behovet av att få till stånd en bättre samordning av de exportfrämjande insatserna. Den dåvarande exportfrämjande verksamheten vid Sveriges Allmänna Exportförening förutsattes överflyttad till ett centralt organ som skulle byggas upp på grundval av bl. a. Exportföreningens serviceaktiebolag.

Exportrådet äger f. n. samtliga aktier i serviceaktiebolaget. Detta bolag finns fortfarande kvar men kommer inom kort att upphöra med sin verksamhet. Därefter skall all verksamhet bedrivas i exportrådet. Av det mellan staten och Sveriges Allmänna Exportförening träffade avtalet och exportrådets stadgar framgår att rådet skall som centralt organ planera, samordna och genomföra åtgärder för att främja Sveriges export. Det åligger rådet särskilt att insamla, bearbeta och förmedla marknadsinformation, att lämna råd i internationell marknadsföring samt att stimulera och stödja exportansträngningar. Endast den som har tecknat abonnemangsavtal har rätt att anlita rådets tjänster. Sådana abonnemangsavtal kan tecknas av företag, organisationer och enskilda affärsmän med verksamhet i Sverige. Rådet är emellertid även skyldigt att mot avgift utföra tjänster för svensk myndighets räkning. Rådets verksamhet finansieras genom abonnemangsavgifter, statliga bidrag samt andra inkomster, som uppbärs i verksamheten. Upphör det mellan staten och Sveriges Allmänna Exportförening träffade avtalet att gälla, delas rådets tillgångar och skulder lika mellan parterna såvitt ej annat avtalas för särskild egendom. Avtalet trädde i kraft den 1 juli 1972 och gäller t. o. m. den 30 juni 1976. Uppsägs inte avtalet senast ett år före avtalstidens utgång, skall det anses förlängt med ytterligare fyra år.

Enligt exportrådets uppfattning är dess verksamhet av sådan allmännyttig karaktär att den bör anses ingå bland de rättssubjekt som uppräknas i 53 § 1 mom. d) KL. Rådet hemställer att gällande skattelagstiftning ändras så att rådet helt befrias från skatt.

Remissyttrandena*Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m.*

RSV framhåller i sitt yttrande att enligt verkets uppfattning övervägande skäl talar för att stiftelsen kan anses som sådan stiftelse som avses i 53 § 1 mom. e) KL. Om så är fallet blir stiftelsen helt frikallad från skattskyldighet, om den inte placerar sina tillgångar i fastigheter eller driver rörelse. Det är således möjligt att stiftelsen redan enligt gällande bestämmelser är frikallad från skatt på sådan inkomst och förmögenhet som stiftelsen kan antas komma att erhålla. För att undvika tveksamhet beträffande bestämmelsernas innebörd och därav föranledda skattetvister bör dock stiftelsens skattskyldighet uttryckligen regleras i lag. RSV anser att det är angeläget att meddela stiftelsen skattebefrielse och vill för sin del i beskattningsavseende närmast jämställa stiftelsen med norrlandsfonden. RSV tillstyrker därför att stiftelsen tas upp bland de rättssubjekt som omfattas av 53 § 1 mom. d) KL.

Motsatt uppfattning redovisar *länsstyrelsen i Stockholms län*. Länsstyrelsen anser inte att stiftelsens ändamål är sådant att stiftelsen enligt gällande bestämmelser i 53 § 1 mom. e) KL skall betraktas som begränsat skattskyldig. Att speciella bestämmelser i beskattningshänseende införts för Nobelstiftelsen och stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond sammanhänger med deras internationella karaktär och den uppmärksamhet dessa stiftelser röner i stora delar av världen. Något sådant skäl kan den nu ifrågavarande stiftelsen inte åberopa. Länsstyrelsen avstyrker därför framställningen, då stiftelsens ändamål – även om det får anses allmännyttigt – dock inte enligt länsstyrelsens uppfattning är av så hög valör, att det finns anledning att medge stiftelsen en vid beskattningen privilegierad ställning. Om stiftelsen skulle anses böra medges rätt till begränsning av skattskyldigheten anser länsstyrelsen att sådan begränsning bör medges enligt 53 § 1 mom. c) KL.

Sveriges exportråd

Även när det gäller exportrådet redovisar remissinstanserna skilda uppfattningar. RSV anser sig inte kunna tillstyrka rådets framställning, då den verksamhet som rådet enligt stadgar och avtal skall bedriva med hänsyn till arten och finansieringen härav enligt verkets uppfattning inte nämnvärt skiljer sig från annan verksamhet som bedrivs av enskilda företag inom marknadsföring och därmed besläktad konsultverksamhet. Denna bedömning påverkas inte av att bidrag till finansieringen lämnas av staten. Med hänsyn till att rådet upplyst att servicebolaget skall upphöra och den däri bedrivna verksamheten överflyttas till rådet finner RSV att det bl. a. ur konkurrenssynpunkt är betänkligt om rådet befrias från skyldighet att erlägga skatt. Även om rådets verksamhet ur ekonomisk synpunkt kan anses värdefull för samhället, utgör detta enligt verkets uppfattning inte tillräckligt bärande skäl för skattebefrielse. En skattebe-

frielse för rådet skulle kunna åberopas av andra skattskyldiga för en likartad behandling.

Länsstyrelsen i Stockholm län tillstyrker framställningen, då exportrådets verksamhet synes vara av sådan samhällsnyttig karaktär att anledning föreligger att ge rådet samma skatterättsliga status som en del andra institutioner som uppräknas i 53 § 1 mom. d) KL.

Departementschefen

Skattebefrielse för Apotekarsocietetens stiftelse och exportrådet

Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m. bildades år 1970 och har till ändamål att främja farmacins utveckling och en god läkemedelsförsörjning. Bildandet av stiftelsen ingick som ett led i överenskommelsen mellan staten och Apotekarsocieteteten om avlösning av dåvarande apotekssystem. Stiftelsens stadgar har fastställts av Kungl. Maj:t och ändring av stadgarna skall underställas Kungl. Maj:t för fastställande. Stiftelsens kapital, som utgör 15 milj. kr., har tillskjutits av Apotekarsocieteteten och använts för att teckna aktier i Apoteksbolaget. Avkastningen av stiftelsens aktier skall — efter avdrag för förvaltningskostnader — tillföras en organisationsenhet med uppgift att bl. a. främja information och statistik på läkemedelsområdet. Organisationsenheten har i enlighet med departementschefens uttalande i prop. 1970:74 förlagts inom Apoteksbolaget.

Jag vill till en början framhålla att urvalet av rättssubjekt, som skall erhålla skattefrihet, bör vara restriktivt. Detta betyder att frågan om skattefrihet för ett rättssubjekt med hänsyn till dess allmännyttiga ändamål bör prövas i varje särskilt fall. En skattebefrielse för ett visst rättssubjekt behöver inte medföra att andra rättssubjekt med närbesläktad eller likartad verksamhet nödvändigtvis bör medges samma skattefrihet.

När det gäller Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m. går avkastningen av stiftelsens egendom helt och hållet till forskningsändamål. Avkastningen består av utdelning på stiftelsens aktier i Apoteksbolaget och går — efter avdrag för förvaltningskostnader — tillbaka till den organisationsenhet som finns inom Apoteksbolaget. Med hänsyn härtill och då stiftelsens ändamål får anses i hög grad allmännyttigt anser jag mig kunna tillstyrka att stiftelsen ges en vid beskattningen privilegierad ställning. Möjligt är att stiftelsen, som riksskatteverket anfört, redan enligt gällande bestämmelser är frikallad från skatt på inkomst och förmögenhet. För att undvika tveksamhet i denna fråga bör dock stiftelsens skattskyldighet uttryckligen regleras. Det synes då naturligt att hänföra stiftelsen till de rättssubjekt som omfattas av bestämmelserna i 5 § 1 mom. e) och 53 § 1 mom. d) KL samt 7 § e) Sl. Detta innebär att stiftelsen blir frikallad från skattskyldighet för inkomst och förmögenhet med undantag av kommunalskatt för inkomst av fastighet. En sådan skattskyldighet får ingen praktisk betydelse,

eftersom stiftelsens egendom består av aktier. Jag föreslår således att stiftelsen medges skattefrihet i enlighet med vad nu sagts.

Sveriges exportråd bildades den 1 juli 1972 genom avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Exportförening. Rådet skall som centralt organ planera, samordna och genomföra åtgärder för att främja Sveriges export. Det åligger rådet särskilt att insamla, bearbeta och förmedla marknadsinformation, att lämna råd i internationell marknadsföring samt att stimulera och stödja exportansträngningar. Rådets verksamhet finansieras genom abonnemangsavgifter, statliga bidrag samt andra inkomster, som uppbärs i verksamheten. Avtalet trädde i kraft den 1 juli 1972 och gäller t. o. m. den 30 juni 1976. Uppsägs inte avtalet senast ett år före avtalstidens utgång, skall det anses förlängt med ytterligare fyra år.

För egen del vill jag framhålla att bildandet av exportrådet skedde för att få en bättre samordning av statens och näringslivets insatser för att främja svensk export. Därigenom skapades förutsättningar för att exporten skulle kunna utvidgas och vidareutvecklas. För allt fler svenska företag är en vidgning av marknaden utöver hemmamarknaden aktuell och nödvungen. För vissa branscher är exporten en förutsättning för fortsatt verksamhet. Rådets verksamhet som centralt organ för exportfrämjande åtgärder är därför ett starkt samhällsintresse. Enligt min mening är det önskvärt att den bereds en gynnsam skattemässig ställning. Som jag tidigare anfört behöver mitt ställningstagande beträffande exportrådet inte nödvändigtvis medföra att rättssubjekt med likartade allmännyttiga ändamål medges denna skattefrihet. Jag förordar att exportrådet tas upp bland de rättssubjekt som anges i 53 § 1 mom. d) KL och 7 § e) SL.

Bestämmelserna om skattefrihet för Apotekarsocietetens stiftelse och exportrådet bör träda i kraft snarast möjligt och tillämpas första gången vid 1974 års taxering.

Anstånd med inbetalning av skatt för huvudaktieägare m. fl.

I detta sammanhang vill jag ta upp en gemensam framställning från Föreningen auktoriserade revisorer, Lantbrukarnas riksförbund, Svenska revisorsamfundet, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Sveriges industriförbund och Sveriges köpmannaförbund. Organisationerna hemställer att åtgärder vidtas för att mildra de beskattningseffekter, som i ett stort antal fall kan förväntas drabba enskilda skattskyldiga till följd av RSV:s uttalande den 22 januari 1974 angående tidpunkten för beskattning av à-contouttag m. m. från aktiebolag.

Organisationerna anför att belopp som t. ex. huvudaktieägaren i ett bolag lyft à conto har enligt praxis i normalfallet inte behövt avräknas förrän i samband med bolagets bokslut. Detta innebär att om ett bolag exempelvis haft räkenskapsår, som utgått den 30 juni, har den del av under räkenskapsåret à-contoförda belopp som först vid bokslutet redovisats som lön tagits till beskattning hos den fysiska personen som inkomst under det kalenderår då bokslutet färdigställts. Enligt RSV:s nu

gjorda uttalande skall à-contouttagen i stället upptas som inkomst för det kalenderår, under vilket beloppen lyfts. RSV har som stöd för sitt uttalande åberopat de under år 1973 beslutade ändringarna i aktiebolagslagen, varigenom förbud införts för aktiebolag att lämna lån till aktieägare m. fl. (prop. 1973:93, LU 1973:19, rskr 1973:238, SFS 1973:303).

En beskattning vid 1974 års taxering i enlighet med RSV:s uttalande innebär att den skattskyldige beskattas för dels de à-contoredoisade belopp, som avräknats som lön i samband med bolagets bokslut under år 1973, dels de à-contobelopp som lyfts därefter och fram till 1973 års utgång. Detta betyder att den skattskyldige år 1974 blir beskattad för ett belopp som ofta är väsentligt större än vad som för honom utgör en årsinkomst. Han drabbas därvid såväl av progressiviteten i den statliga skatteskalen som av en likviditetspåfrestning som kan få allvarliga följder.

RSV har i sitt uttalande ansett sig kunna medge att skattskyldig, som efter utgången av år 1973 finner att à-contouttagen blivit för höga med hänsyn till bolagets resultat, får betala tillbaka det för höga uttaget med verkan på hans taxering 1974 om återbetalningen sker senast då den skattskyldige skall ha avlämnat självdeklaration för 1973 års inkomster. Sker återbetalning efter detta datum bör det återbetalade beloppet beaktas först vid 1975 års taxering.

Enbart återbetalningsmöjligheten är emellertid enligt organisationerna inte tillräcklig för att man i rimlig grad skall kunna mildra de beskattningseffekter som tidigare nämnts. För att så skall kunna ske krävs att övergången till beskattning av kalenderårets à-contouttag får ske successivt under några år. Organisationerna vill här erinra om den år 1973 beslutade övergången från s. k. kontantmässig till bokföringsmässig redovisning av rörelseinkomst och de övergångsregler som gavs i samband därmed. Enligt deras mening är behovet av övergångsregler i förevarande fall väl så stort. De à-contoredoisade belopp, som uppburits under tiden från bolagets bokslut år 1973 till 1973 års utgång, skulle alltså få fördelas till beskattning med en tredjedel vid vardera 1974–1976 års taxeringar. Vidare bör gälla att om kvarstående eller tillkommande skatt uppkommer till följd av att ifrågavarande à-contobelopp inkomstbeskattas skall anstånd med skattens erläggande kunna erhållas enligt bestämmelserna i 48 § 4 mom. uppbördsförordningen (1953:272), UF, innebärande fördelning av skattebetalningen på tre år, ävensom befrielse från påförd ränta på kvarstående skatt.

Organisationerna utgår från att skattskyldiga och arbetsgivare, som år 1974 lämnat uppgifter i överensstämmelse med hittills tillämpad praxis beträffande beskattningen av à-contouttag inte kommer att drabbas av påföljd i form av skattetillägg e. d.

Sammanfattningsvis hemställer organisationerna att åtgärder i enlighet med vad de ovan föreslagit snarast vidtas till förhindrande av att enskilda skattskyldiga drabbas av de skattes kärpningar som i många fall blir följden av en beskattning vid 1974 års taxering av à-contouttag enligt den av RSV anvisade ordningen.

För egen del vill jag anföra följande. Bakgrunden till organisationernas förslag är den skattesituation som kan uppstå vid 1974 års taxering för vissa skattskyldiga till följd av 1973 års ändringar i aktiebolagslagen. RSV har i ett uttalande den 22 januari 1974 redogjort för hur dessa ändringarna påverkar tidpunkten för beskattningen av à-contouttag. Organisationerna hävdar att detta uttalande kommit så sent till de skattskyldigas kännedom att de till följd härav kan komma att drabbas av en ökad skattebelastning, som inte kunnat förutses och som kan leda till allvarliga likviditetspåfrestningar. Den skattesituation som här avses kan i korthet beskrivas på följande sätt. En person äger ett aktiebolag vars räkenskapsår utgår exempelvis den 30 juni. Vid 1974 års taxering skall aktieägaren beskattas för dels de à-contoredovisade belopp, som avräknats som lön i samband med bolagets bokslut den 30 juni 1973, dels de à-contobelopp som lyfts därefter och fram till 1973 års utgång.

Jag har förståelse för organisationernas uppfattning att man bör mildra den skattesituation som kan uppstå för vissa skattskyldiga med hänsyn till RSV:s ovan redovisade uttalande. Organisationerna har föreslagit dels att de à-contoredovisade belopp, som uppburits under tiden från bolagets bokslut år 1973 till 1973 års utgång, skall få fördelas till beskattning med en tredjedel vid vardera 1974-1976 års taxeringar, dels att om kvarstående eller tillkommande skatt uppkommer till följd av att ifrågavarande à-contobelopp inkomstbeskattas skall anstånd med skattens erläggande kunna erhållas enligt 48 § 4 mom. UF. Vidare har hemställts om befrielse från påförd ränta på kvarstående skatt. Enligt min mening utgör likviditetspåfrestningen det största problemet för de skattskyldiga som får sin taxerade inkomst höjd vid 1974 års taxering i enlighet med RSV:s uttalande. Den lämpligaste lösningen på detta problem är att medge anstånd med inbetalning av skatt för de här avsedda fallen. Jag förordar således att regler -- efter förebild från de år 1973 införda anståndsreglerna vid övergång till bokföringsmässig redovisning -- införs om anstånd med inbetalning av skatt. Som förutsättning för anstånd bör gälla att den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten ökats med minst 5 000 kr. på grund av à-contouttagen och att kvarstående eller tillkommande skatt på grund härav debiterats med minst 5 000 kr. Fråga om anstånd prövas av lokal skattemyndighet. I övrigt bör 48 § 4 mom., 50 och 51 §§ UF gälla i tillämpliga delar. Anståndet får avse högst två tredjedelar av den kvarstående eller tillkommande skatten. Det belopp, för vilket anstånd medges, skall erläggas med halva beloppet före utgången av april månad under ettvarrt av de två år som följer närmast efter det år då skatten enligt debiteringen skulle ha erlagts. Några skäl att för dessa fall medge befrielse från ränta på kvarstående skatt föreligger enligt min mening inte. Med anledning av uttalade farhågor om att den ändrade praxis för redovisning av à-contobelopp skulle kunna föranleda skattetillägg vill jag framhålla att RSV i föreskrifter den 14 februari 1974 angående bl. a. skattetillägg uttalat att skattetillägg inte bör påföras i de här avsedda fallen.

Hemställan

Under återopande av vad jag sålunda har anfört hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

- att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till
1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
 2. lag om ändring i lagen (1973:323) om ikraftträdande av lagen (1973:322) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370), m. m.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Agneta Heide